

Har du BETE i skick?

Forskningar visar att kornas hälsa förbättras när de slipper ut på bete. Där kan de i större utsträckning använda sitt naturliga beteende. Det krävs att betesstyrningen fungerar, lika väl som tilläggsutfodring och t.ex. att gångarna är i skick. Om kon kan välja så trivs hon ute på betet över hälften av dygnets timmar, främst under den svalare nattetiden. Betesgång har enligt forskning förbättrat klövhälsan och även brunsterna syns tydligare.

När betet blir effektivt skött har man möjlighet att spara in på mjölkbesättningens foderkostnader. En av de viktigaste sakerna är att tänka på betesfröblandningarna, som behöver vara tillräckligt mångsidiga. Viktig är också tidpunkten när man släpper korna på bete, samt när och hur ofta man byter betesplats.

En mångsidig betesfröblandning lönar sig eftersom somrarna är så pass varierande. Det ger en någorlunda säker betestillväxt fastän vädret inte gynnar en viss art. Ett bra sätt är att ha 5-6 olika sorts frö i blandningen, t.ex. timotej, ängssvingel, engelskt rajgräs, ängsgröe, vit- och alsikeklöver.

Ett bra sätt är att ha ettåriga arter som växer lite senare på sommaren, när de fleråriga arterna avtar i tillväxt. I betesvall lönar det sig att gynna ettåriga arter. På det viset hindrar man också att flerårigt bete blir söndertrampat på hösten. En mångsidig ettårig blandning kan innehålla t.ex. korn, italienskt rajgräs, samt både foder- och rågvicker.

Uppföljning av beten

På våren bör man fara och se om det finns kala fläckar på betet och om det finns behov av att kompletteringsså. Då förhindrar man att ogräs hinner växa upp i de kala fläckarna. Detta är speciellt viktigt om man har över treåriga betesvallar.

Bästa tidpunkten att inleda betesperioden är när gräset är ca. 10 - 15 cm långt. När man börjar tidigt, blir det enklare att utnyttja och ordna betesrotation. Då kan man utnyttja snabbt växande gräs i början av sommaren och samtidigt slipper man förluster från söndertrampat bete. Under sommaren är det bra att kontrollera hur återväxten ser ut. Om tillväxten avtar är det bättre att ha korna på mindre betesareal och öka tilläggsutfodringen. Med betesuppföljning kan man enklare planera tilläggsutfodringen.

Källa: Kohijoki, P. 2014. Lypsylehmien laiduntamiskäytäntöjen edistäminen ProAgria Länsi-Suomen alueella. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Nähtävissä osoitteessa: www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/81905/kohijoki_paula.pdf?sequence=1
ProAgria Oulu: MaitoManagement 2020

Har du BETE i skick?

NYCKELREGLER TILL BRA BETESGÅNG

- **STARTA** när gräset har växt ca. 10- 15 cm
- **BETETS MÅLHÖJD VID BETESLÄPP** är som bäst när höjden på betesvallen är ca. 25 – max. 40 cm, skördenivån är då 2500 – 3500 kg ts/ha. Då får man också mindre trampförluster.
Konkret tips; Innan korna släpps ut, borde gräset nå upp till gummistövelskaften. Om gräset når upp över knäna, är betet redan för gammalt!
- **BETESPUTSNING** genast efter att fiberrikt växtbestånd börjar framträda.
- **BETETS ÅTERVÄXT** försvagas om korna betar gräs som är kortare än 10 cm.
- **EN KO ÄTER** ca. 1 kg torrsbstans bete per timme om det finns tillräckligt med utrymme och bra gräs. På natten äter de vanligtvis mindre.
- **SKÖRDETIDSPROV** med mineralanalys visar betets näringsvärde. Utifrån det kan man planera tilläggsutfodringen. Kom ihåg magnesiumtillskott på bete.
- **VATTENPOSTER** får inte vara för långt borta! Under 250 m är rekommenderat. Kom ihåg att en ko behöver 4-5 l vatten till 1 kg producerad mjölk. De dricker också mer och behöver snabbare mer vatten om är varmt (för att undvika värmestress). Kontrollera vattenkarens renlighet.

Källa: Kohijoki, P. 2014. Lypsylehmien laiduntamiskäytäntöjen edistäminen ProAgria Länsi-Suomen alueella. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Nähtävissä osoitteessa: www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/81905/kohijoki_paula.pdf?sequence=1
ProAgria Oulu: MaitoManagement 2020

Mera information finns på Valma och på ProAgria Lantbrukssällskapet hemsida. Välkommen också till den fältdag som ordnas i slutet av juni. Där fortsätter vi och går djupare in på rubriken; BETE och BETESDRIFT. Dagen är på gräsrotsnivå och speciellt riktad till robotgårdar, men andra intresserade är också välkomna!